

గంగరావిపూ మార్పు

“ ఆమె సోసు, ఆమె సింగారం, ఇతరులు మోహించేందుకు వేస్తుందా ఆలా పయట, పోస్తుందా ఆలాకుచ్చె, లేక తనకుతానే మోహించుకుంటూ ధరించుకుంటుందా? ” అన్నట్లు కోక కట్టుకుని తెల్లారకుండానే ఇల్లు విడిచి వానుమలమ్మ అనే చెలువ రోడ్డే నడుస్తూ కానవస్తుంది. ఎంత “కరకట్టు” గా నడవాలన్నా ఆమెకు సాధ్యం కావడంలేదు, చుట్టూవున్న జగత్తును అనుభవించకుండా అడుగువెయ్యడం.

ఓమాటెదో చూచుకు చిరునవ్వు నవ్వుకుంటుంది. ఓమాటు తనకు తెలియకుండానే కొత్తవెలుగేదో మీదపడగా మెఱసినట్టా తుంది. కళ్ళీపక్కకు తిప్పుతుంది. వాళ్ళాపక్కకు వారిగిస్తుంది, తెల్లని పలుమొనలు తేటగా కాపరుస్తుంది. చల్లనిచూపు కొనల్లో తగులాట మేర్పరుస్తుంది. ఓ చెక్కిలి తుడుచుకుంటూ ఓచెక్కిలి చెమురుస్తుంది.

పైని వివరించిన పోకిళ్ళన్నీ తనకుతానై పోతుందని అనడానికి వల్లగాదు. సృష్టి సంబంధమైన ఎండసోకి, గాలి తాకి, నీడ ప్రాకి, ఆలాంటి వన్నె చిన్నెలు ఆమెమీద పొడగట్టే టట్టు చేస్తాయి అని మనం అనుకోవాలి! ఏది కారణభూతమైనా, ఏలాచూసినా, ఏలాచేసినా, వాయారం ఆమె సొమ్ము, వైభోగం ఆమెసొత్తు.

ఒకానొక గంగరావిచెట్టు కిందకు తిన్నగా వెడుతుంది. దానికిందకూర్చుని ఓ గంపెడు అల్లనేరేడుపళ్లు అమ్ముతుంది. వాటికాలం దాటిపోతే శీతాఫలప్పళ్లు అమ్ముతుంది. వాటికాలం

దాటిపోతే రేగుపళ్ళు అమ్ముతుంది. వాటికాలం దాటిపోతే మావిపళ్ళు అమ్ముతుంది. అన్నీ ఆ చెట్టుక్రింద కూర్చునే విక్రయింపు. రోడ్డువార చెట్టది. అంతబేరం రోడ్డువార కూర్చునే.

ఆమెకు ఎడం ప్రక్క నా మాత్రం దూరంలో ఆ చెట్టుక్రిందనే వో గొడారతను చెప్పులు చెడావులు మరమ్మతు చేసే మనిషి కూర్చుని తనకృషి సాగించుకుంటూ వుండటం పరిపాటి. ఆమెకు కుడిప్రక్క నా మాత్రం దూరంలో ఆ చెట్టుక్రిందనే వో సాహెబు కళ్ళజోళ్లు మరమ్మతు చేసే అతడు కూర్చుని తనకృషి సాగించుకొంటూ వుండడం పరిపాటి.

ముగ్గురూకూడా పగటిపూట రోడ్డంటపోయే పౌరజనానికి బాగా తెలిసినవాళ్ళని అనుకోవచ్చు. రోడ్డుకైనా చలనంవుంటుంది గాని వాళ్ళకా స్థానంనుంచి చలనంలేదు. అయితే రాత్రికావచ్చే సరికి ఎవరి జాగావో అదన్నట్టు వదలివేసి, ముగ్గురూ, ఎవరంతటవాళ్లు వదిలేసి, ముగ్గురూ, ఎవరంతటవాళ్ళు వెళ్ళిపోతారు. చెట్టుకింద అంతాఖాళీ !

* * * * *

అనుకోనిగతిగా ఓ వుదయం వానువలమ్మ ఈ లోకంలో ఎవరికిన్నీ కనిపించలేదు. ప్రతీవానినోటంటూ “ ఎవరో ఆడమనిషి కాలుజారి రేత్రి గోదావరిలో పడి మృదవారింది ” అన్న యూసే. ఆడమనిషి అన్నంతమాత్రాన్ని వానుమలమ్మే కావా అన్నమాటేమిటో? మరొక్కర్తుకెవ్వర్తుకైనా కావచ్చుగా !

అయినప్పటికిన్నీ, గొడారి ఆసామీకీ సులోచనాల ఆదీకి ఇంకా మఱికొందఱికి ఆ కబురు విన్నంతలో “ వానువలమ్మే ! తప్పకుండా వానుమలమ్మే పాపం ! ” అన్నజాలి మోజు సూత్ర

ప్రాయంగా హృదయాన్ని తట్టింది. వాళ్ళు వాళ్ళు మేలుకొన్నట్టు లేచారు. అందఱూకూడా ఏటివాడ్లుకు పరుగెత్తారు. చూచిన వాళ్ళందరూ “ వానుమలమ్మే గంగరావిచెట్టు క్రింద పళ్ళముక్తి కొనే వానుమలమ్మే ” అని నిర్ధారించారు. “ చావన్నది ఎప్పుడొస్తుందో, ఎందుకొస్తుందో, ఎక్కడొస్తుందో కానడంకష్టం అని అనుకొన్నారు.

“ ఆమె కళ్ళకు అద్దాలక్కరలేదనేనేది ఎన్నిసార్లు ఓసులోచనాల జోడు అమరించి ఇద్దామన్నగానీ ” అని సాహెబయ పలుకాడేలో “ కళ్ళద్దాలదాకాపోతావు ఆమెపాదాలాది ఇమ్మంటే ఇచ్చిందా నాకోనాడైనా ” అన్నాడు గొడారన్న. అంతమంది మానవుల్లోను వాళ్ళిద్దరి వాక్కులే హెచ్చుస్థాయిని వినిపించినాయి హృదయాలు చీల్చుకు పైకివెలువడ్డట్టు.

అయితేమరి మూడోవాడు లేనేలేడా ? అదే యీ కథ కంతకూ పొడుపు !

* * * * *

ఏవి ఆగుతాయి ? వానుమలమ్మకు అంత్యక్రియలు జరిగి పోయినాయి. అంత్యక్రియలప్పటి చితి మహాజ్వాలనే శివా శివా మంటా ఆమెతోపాటు దహనమైంది ; ఎవ్వరిచేతను రక్షింప బడనిది ; చెప్పతగ్గది ; వొక్కటివుంది. అది లేలేత పసుపు వన్నెగల ఎంచక్కటి పువ్వు. గంగరావిపువ్వు. అంతాకూడా దాన్ని అలా ఆ యిల్లాలితో దహనం కావలసిన దాన్నిగా నిరూపించినారేగాని కాదని యీవలకులాగి కాపాడిన వాడొక్కడు లేడు. ముత్తైదువు పెట్టుకున్న పువ్వు ముత్తైదువుతోనే బూదె కావడం ఆమెకూ పువ్వుకూకూడా పున్నెమే అన్నారు. అలా

ఆ పువ్వు భగ్గున మండిపోతుంటే చూచి వూరుకున్నారు. యావ
న్మందీ మిన్నకున్నారు.

నిజంగా ఆ పువ్వు కావాలని పెట్టుకుందా వానుమలమ్మ ?
సత్తైంగా ఆ పువ్వుకోయాలని కోసిందా వానుమలమ్మ ? అది
వానుమలమ్మ సాయంగా సింగారించుకున్న సింగారమేనా ?

* * * * *

“ నేను ఆ పువ్వు వానుమలమ్మ కొప్పులో పెట్టాను ”
అని సాహసించి చెప్పేవ్యక్తి ఈ లోకంలో లేడా అని ఆడుగుతూ
చీకటి కమ్మేసింది. “ క్రితం సాయంకాలం వానుములమ్మ తన
దైనందిన వ్యాపారం ముగించుకొని అట్టే లేచిపోతూ గంగరావి
చెట్టుకింద యాదాలాపంగా ఏరికొని తన కొప్పులో పెట్టుకొన్నది
ఎట్టడౌలుదిగాని పచ్చడౌలుదికాదు. ఎట్టపువ్వుమార్చి పచ్చపువ్వు
తుటిమినవాణ్ణి నేనూ ” అని సాహసించి చెప్పేవ్యక్తి
ఈ భూలోకంలో నశించాడా ? అని అంటూ అలముకుపోయినట్లు
మబ్బు, ఆ రేత్రి ఆ చీకటితోపాటు, ఆవరించుకు పోయింది.
ఎప్పుడన్నా ఓ మెరుపు, ఆ మెరుపు వెనకాతలే ఉరుము ఆ రెండే
చతుర్దశ భువనాలకూ ఆ పరిస్థితిలో జవాబులన్నట్లు తోచడం
తక్క మాతాటలేదు. కాని ఆ మాత్రానకే సరిపుచ్చుకునేవారే ?

అంత వికటావకాశం క్రిందను, కొండడు అనే మిండగా
డొకడు తిరుగాడుతూ, లక్షోపలక్షగా ప్రజ తన్ను వింటూ
వున్నట్టు ఇలా అనాలని నాలిక చివరకంటా రానిచ్చుకుంటూ
మళ్ళీ అనడం మానేసీవాడు. పైకనడం మానేశాడూ అంటే
దానిక్కారణం “ తానుచేసిన చేష్టకే, ముందుకుతూలి ప్రవా
హంలో పణతిపడిపోయిందంటారేమో ” అని భయం.

ఇంతకూ వాడుచేసిన చేష్ట చెప్పడం అంటూ వస్తే వట్టి చిలిపిచేష్ట అది. అయితేం, దాని పరియవసానం వానుమలమ్మ యొక్క ప్రాణం తీసేసింది. వానుమలమ్మను గంగపాలేసింది.

దూరదూరంగా తెల్లు తెల్ల గా పూసివుంది : నెత్తిమీద పుచ్చపువ్వుల్లా వెన్నెల కాస్తూవుంది : దిజ్జిండలములో వోశర న్నేఘశకలం తలచూపుతూవుంది. వానుమలమ్మ ఆ రాత్రి బొట్ట మోపుగా నదీతీరాన్ని రాళ్ళమీద కూర్చుని ఏదో ఆలోచనలో మునిగివుంది.

రెండోకంటికి తెలియకుండా సాయం సంద్యలో రోడ్డు దుమ్మురంగుతో కలిసిమెలసివున్న ఎఱ్ఱటి పువ్వేరి కోరి కొప్పులో పెట్టుకున్నదాన్ని ఆ ఎఱ్ఱటి పువ్వును, మఱెందు కదన్నట్టు, నదీ తీరాన్ని అలావూడదీసి వానుమలమ్మ విసిరేలో, కొండడు వెనకాతలే ఆమెకు తెలీకుండా పొంచివుండి, ఇలా పచ్చని పువ్వు తానపరేత్రి నప్పుడే చెట్టునుంచి కోసుకువచ్చిన దాన్ని వానుమలమ్మ కొప్పులో గ్రుచ్చాడు. వానుమలమ్మ బొట్ట మోపుగా వున్నదన్నసంగతి తెలిసికోలేకపోయినాడు. వానిచేష్ట వానుమలమ్మపాలిటి మృత్యుదేవతై ఆమెను నీటివరకంలోకి త్రోసిపారేసింది.

లోకంతో చెప్పాలనుకుంటాడు కొండడు “ వానుమలమ్మ కొప్పులో పసుప్పచ్చని పువ్వు పుచ్చపువ్వుల్లాంటి వెన్నెల్లో ఎవరికీ తెలియకుండాపెట్టాను. ఆమె తన ఎఱ్ఱని పువ్వు తీసి పారేసే అంతలో కుసింతై నా ఖాళీకాకుండా తురిమాన శరన్నేఘం సాక్షిగా తెల్లు తెల్ల అల్లాడుతూవుంటే ” అని ఎంతో గొప్పగా చెప్పుకోబోతాడు.

కాని ఆదాకా రానిచ్చి, గొంతుక పట్టేసినట్టయి యేడుస్తాడు
విల విలా : మిండగాడేకానియ్యండి : కొండడు :

వానికి సాధ్యంకాని ప్రకటింపు మనకెందుకంటారా ?
పోనియ్యండి : వాణ్ణి వోపిచ్చివానిలా పోనియ్యండి : గాఢాంధ్ర
కారములో ఆలా :

.....

కే ర మ్ము - బి లి య ర్దు

ఇరుకునందులూ, కుళ్లుగళ్ళీలు, వంకర
టింకర గొందులూ, నడవడానికి మన
నంచెయ్యడానికి, వీలుగా వుంటాయని ఎవ్వరూ అనరు కాని
గోవర్ధనుడు తాటిచెట్టు మొవ్వులోకెక్కి కూర్చున్నట్టయిపోతాడు
వాటి మాపెత్తితే. అతడు ప్రతిపాదిస్తాడోసంగతి. ఏమనీ
అందమయిన ఆడవాళ్ళు మెఱుపులల్లె మెఱినేది సందుల్లోనూ
గొందుల్లోనూ గళ్ళీల్లోనే అని : గట్టిగా కారణం అడిగితే అది
తన అనుభవం అంటాడు ఇకదానికి జవాబు చెప్పడం ఎవరి
తరమూకాదు—కాని ఆ ప్రతిపాదనం గనక రెండుమూడుమాట్లు
వితర్కించి మరొక మగవాడెవడయినా యోజిస్తే వాడికి ఆలాగే
తట్టుతుందేమో అని నాయూహ.

చూడండి : సందులూ గొందులూ వేటివల్ల యేర్పాటు
అవుతవి ? ఇంటిమీదఇల్లు—ఇంటివెనకఇల్లు—ఇంటిముందుఇల్లు—
అడ్డంతిరిగిన వేరులాగు పాకిపోవడం వల్లకదా—మఱి ఇళ్ళల్లో
ఉండేవాళ్ళెవరంటారు ? ఆడవాళ్ళుకదా—ఆడవాళ్లు ఎప్పుడూ